

Talouskatsaus

Maaliskuu 2018

Suhdannousun odotetaan jatkuvan – riskit nousussa

Suomen talous kasvaa tänä vuonna yli 2,5 prosenttia

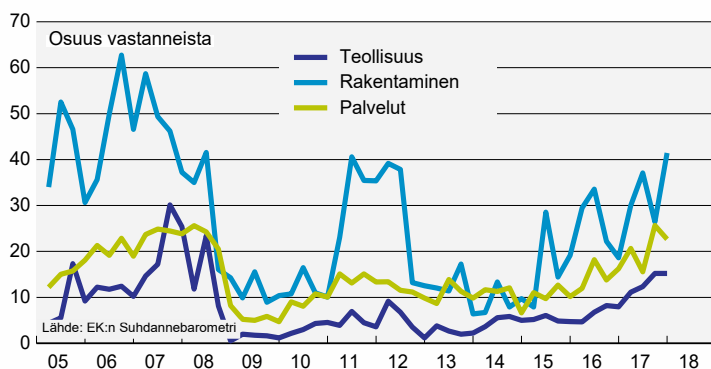
- Maailmantalouden kasvuennusteet ovat viime kuukausina kohentuneet
- Euroalueen kasvu jatkuu yli 2 prosentin tuntumassa
- Suomen BKT kasvaa viennin vetämänä vuonna 2018 runsaat 2,5 prosenttia – myös työllisyys alkanut kohentua
- Julkisen talouden alijäämä on merkittävästi pienentymässä
- Työvoiman saatavuusongelmat alkaneet haitata yritysten kasvua

Talouden tärkeimmät luvut Suomesta ja maailmalta

	2016	2017*	2018*	2019*
Suomen bkt, vuosim. %	2,1	3,0	2,8	2,5
-Yksityinen kulutus, vuosim. %	1,8	1,6	1,8	1,6
-Vienti, vuosimuutos %	2,3	8,3	5,7	5,2
-Investoinnit, vuosim. %	7,4	6,3	4,4	3,0
-Inflaatio	0,4	0,9	1,3	1,7
-Työttömyysaste, %	8,8	8,6	8,3	8,0
-Julkistalouden alijäämä/bkt, %	-1,7	-1,4	-1,2	-0,8
Maailman bkt, vuosim. %	3,5	3,5	3,9	3,9
USA:n bkt, vuosim. %	1,5	2,2	2,7	2,5
Euroalueen bkt, vuosim. %	1,8	2,2	2,2	2,0
Kiinan BKT, vuosim. %	6,7	6,8	6,6	6,4

Toteuma vuodelle 2016 ja ennusteet vuosille 2017–2019.
Lähteet: Tilastokeskus, Euroopan komissio ja IMF

Ammattityövoimapula yleistyy

”Suomalaisista yrityksistä lähes neljännes kärsii rekrytointiongelmista”

Maailmantalous nousussa, mutta riskit lisääntyvät

Maailmantalouden kasvu on nopeutumassa lähelle 4 %:a. Suhdannesykli saavuttaa todennäköisesti lähivuosina huippunsa ja kääntyy laskuun. Pahimmat riskit liittyvät USA:n asettamiin teräksen ja alumiinin tuontitulleihin, jotka voivat johtaa muiden maiden vastatoimiin supistaen maailmankauppaa.

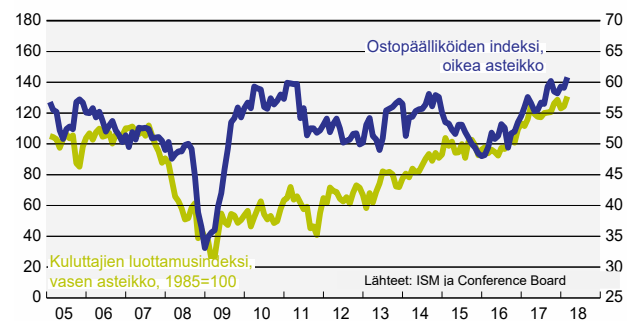
USA:ssa kasvu jatkuu

USA:n talous nousi vuonna 2017 n. 2,2 prosenttia. Vuonna 2018 BKT:n kasvun ennustetaan hieman nopeutuvan hallituksen toteuttamien veronkevennysten johdosta. Luottamusindikaattorit viittaavat, että lähikuukausina kasvuvauhti vahvistuu.

Joulukuussa 2017 ohjauskoron vaihteluväli nostettiin 1,25–1,5 %:iin. Samalla Yhdysvaltain keskuspankki Federal Reserve ilmoitti nostavansa ohjauskorkoa kolmesti tänä vuonna ja ainakin kahdesti vuonna 2019. Helmikuun alussa osakemarkkinat hermostuivat, koska ansiot nousivat viime vuoden lopulla odotettua nopeammin.

Taantuman todennäköisyyttä lisää, että kasvu USA:ssa on jatkunut vuodesta 2009. Osakemarkkinat ovat ennätyksellisen korkealla. Työttömyys on painunut 4 prosentin tuntumaan. Presidentti Trumpin asettamien tuontitullien arvioidaan enemmän vahingoittavan kuin hyödyttävän maan taloutta.

USA:n luottamusindikaattorit vahvoja

Euroalueella BKT nousee noin 2 prosenttia

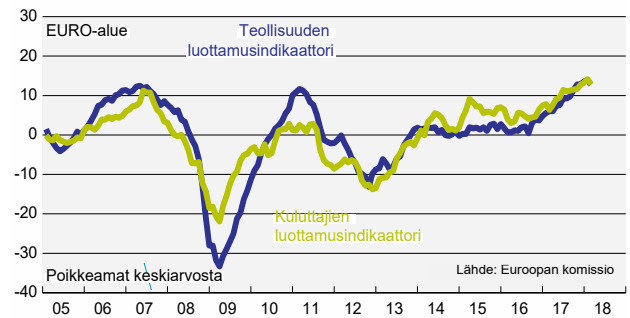
Euroalueella tuotanto on noussut yhtäjaksoisesti lähes kaksi vuotta. Vuosina 2017 ja 2018 euroalueen BKT:n kasvu ylittää runsaaseen 2 prosenttiin. Vienti on lisääntynyt maailmantalouden elpymisen ansiota. Kotimaista kysyntää puolestaan tukevat matalat korot ja pienentyneet poliittiset riskit.

EKP on toistaiseksi pitänyt ohjauskorkonsa nollassa. Keskuspankki on kuitenkin puolittanut tammikuussa 2015 aloittamansa valtionlainojen kuukausittaisen osto-ohjelman, jonka tavoitteena on lisätä liikkeellä olevan rahan määrää.

Monet vaikean julkisen talouden velkakriisin kanssa kamppailleet maat ovat irtautuneet sopeutusohjelmista. Esimerkiksi Italian, Portugalin ja Espanjan taloudet ovat alkaneet elpyä. Myös Italian talous nousee tänä vuonna noin 1,5 prosenttia ja ensi vuonna hieman hitaammin. Ongelmana ovat pankkien luottoriskit ja vaalien jälkeen noussut poliittinen epävakaus.

Lähivuosina monen euromaan talouksia heikentää väestön ikääntyminen ja valtavan suureksi paisunut julkinen velka.

Euroopan ilmapiiri-indikaattorit korkealla

Venäjän talous on kohentumassa öljyn hinnan nousun ansiosta

Venäjän talous on voimistunut öljyn hinnan nousun takia. Öljyn barrelihinta on alkuvuodesta kohonnut noin 70 dollariin. Alkanutta vuotta on luonnehdittu öljyn tuotannonrajoitus sopimukseen sitoutuneiden maiden kannalta ”optimistiseksi, mutta haastavaksi”.

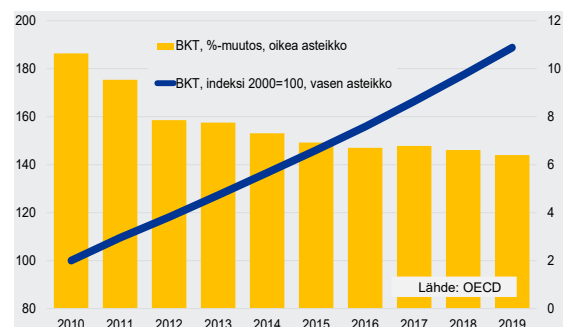
Viime vuonna BKT kasvoi 1,8 prosenttia. IMF:n ennuste Venäjän kasvunäkymistä vuosille 2018 ja 2019 liikkuu runsaan 1,5 prosentin tuntumassa. Merkittävästi tätä nopeampaa talouskasvua maahan ei odoteta, ellei rakenneuudistuksia saada aikaan.

Kiinan talous edelleen vahva, mutta velkaantuneisuus huolettaa

Kiinan talouden kasvu jatkuu 6–7 prosentin nopeudella vuosina 2018 ja 2019. Nousua vauhditetaan julkisilla investoinneilla, jotta maa saavuttaisi tavoitteen kaksinkertaistaa BKT vuosina 2010–2020.

IMF on todennut, että maan velan suhde kokonaistuotantoon ei ole kestävä keskipitkällä aikavälillä. Tämä siittääkin huolimatta, että Kiinalla on huomattavat vaihtotaseen ylijäämistä kumuloituneet puskurit.

Kiinan tavoitteena BKT:n kaksinkertaistaminen

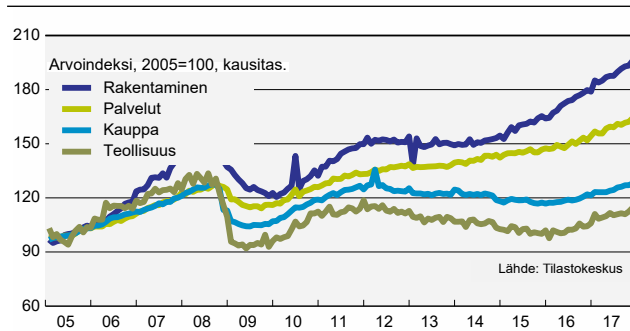
Suomen talous on piristynyt viennin ja investointien vetäminä

BKT kasvaa tänä vuonna 2,5–3 %

Ennakkotietojen mukaan bruttokansantuote kasvoi viime vuonna 3 % verrattuna edelliseen vuoteen. Myönteistä oli se, että kaikki päätoimialat kasvoivat. Rakentaminen lisääntyi 4,6 %, teollisuus 3,9 %, palvelut 3,2 % ja alkutuotanto 3 %.

Suhdannekyselyjen perusteella on ilmeistä, että vuonna 2018 kasvu jatkuu vahvana ensimmäisen vuosipuoliskon. Ennustelaitosten (*) viimeisimmät BKT:n kasvuarvot vuodelle 2018 ovat keskimäärin 2,7 prosentin tuntumassa. Vuonna 2019 laitokset (*) ennustavat taloudelle runsaan 2 prosentin nousua.

Kaikkien pääalojen liikevaihto nousussa

Tavaravienti kovassa kasvussa

Kansantalouden tilinpidon mitaama viennin volyymi kasvoi viime vuonna 8,3 %. Koneiden, laitteiden ja sähkölaitteiden viennin volyymi oli yli 10 % kasvussa. Paperiteollisuuden viennin määrä nousi lähes 5 %. Myös öljytuotteiden viennissä mitattiin runsaan 2 % nousu. Kemikaaleissa ja lääkkeissä (-4,8 %) ja metallien valmistuksessa (-2,1 %) oli laskua.

Vientiä tukee markkinoiden piristymisen ohella kustannuskilpailukyvyyn suotuisa kehitys. Tutkimuslaitosten (*) viimeisimpien vientinusteteiden mukaan vuonna 2018 viennin volyymin ennustetaan kasvavan lähes 6 prosenttia.

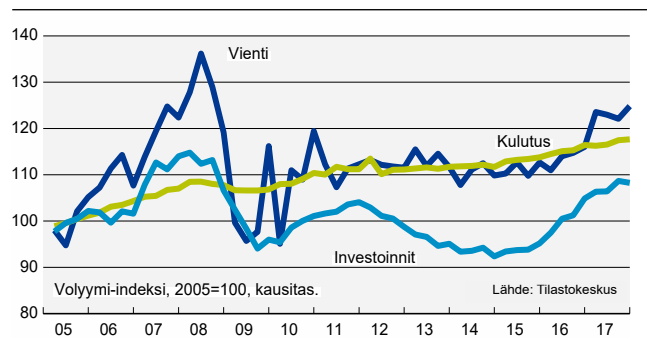
Kone- ja laiteinvestoinnit vilkastuneet

Ennakkotietojen mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna 6,4 %. Kone-, laite- ja kuljetus- välineinvestoinnit lisääntyivät peräti 12,4 %. Rakentamisen investoinnit kasvoivat samaan aikaan runsaat 4,6 %.

Teollisuuden investointiasteen (investoinnit/tuotanto) pitkään jatkunut lasku taittui viime vuonna. Myös alan pääomakanta ei viime vuonna enää laskenut. Myös investoinnit tutkimukseen, kehittämiseen ja ohjelmistoihin kasvoivat viime vuonna ensimmäisen kerran vuoden 2010 jälkeen.

Ennustelaitosten (*) viimeisimpien arvioiden mukaan vuonna 2018 investoinnit kasvavat lähes 5 prosenttia. EK:n investointiedustelun mukaan todennäköisesti myös t&k-investoinnit jatkavat kasvuaan tänä vuonna.

Vienti vetää vihdoin

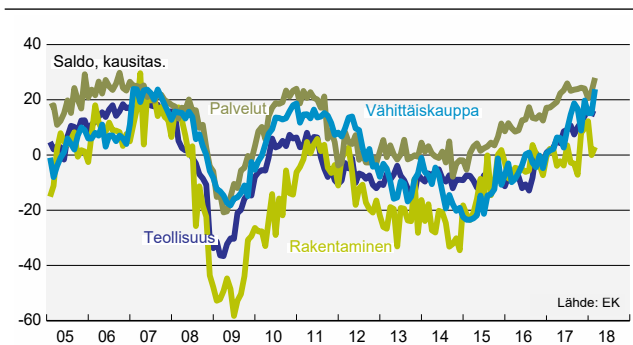
Kulutuksen kasvu melko vahvaa

Kulutuksen nousu oli vahvaa vuonna 2017. Ennakkotietojen mukaan yksityinen kulutus nousi viime vuonna 1,6 %. Julkiset kulutusmenot puolestaan kasvoivat 1 % viime vuonna.

Yksityisen kulutuksen näkymiä on vahvistanut kotitalouksien käytettävissä olevien reaalitylöjen lisääntyminen alkuvuodesta noin 1,6 prosentilla. Kehitystä on vahvistanut työllisyyden parantuminen ja kuluttajien vahva luottamus.

Ennustelaitosten (*) viimeisimpien arvioiden mukaan yksityisen kulutuksen volyymi kasvaa vuonna 2018 runsaat 2 prosenttia.

Elinkeinoelämän luottamusindikaattorit korkealla

Suhdannekyselyt lupaavat loppuvuodelle nousua, työvoiman saatavuus vaikeutunut

Teollisuuden luottamusindikaattori pysyi helmikuussa ennallaan. Uusin saldoluku on +15 eli sama kuin edelliskuun lukema. Teollisuusyritysten luottamus on selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa (+1) vahvempaa. Myös rakentamisen, palvelujen ja vähittäiskaupan suhdannearviot olivat helmikuussa pitkän aikavälin keskiarvoa myönteisemmät.

EK:n viimeisimpien Suhdannebarometriä mukaan ammatitaitoisen työvoiman saatavuudesta on tullut tärkeä tuotannon tai myynnin kasvun este. Tammikuussa 2018 rakennusalalla 41 %, palveluissa (ml. kauppa) 23 % ja teollisuudessa noin 15 % yrityksistä kärsi pulaa ammatitaitoisesta työvoimasta.

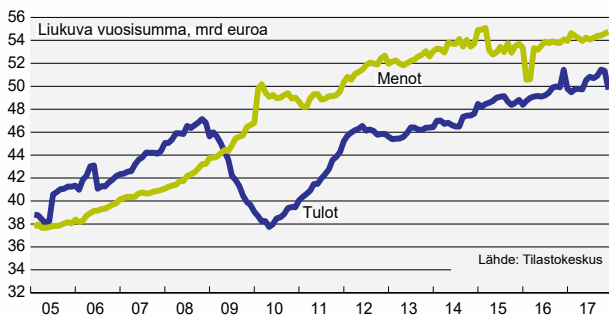
Julkistaloudessa käänne parempaan, työllisyys alkanut vahvistua

Valtion velanottotarve pienentynyt

Julkisen talouden tasapaino on alkanut parantua ja velkasuhde (velka/bkt) pienentyä hallituksen päättämien sopeutustoimien ja talouskasvun nopeutumisen ansiosta. Euroopan komission maaliskuun ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä vuodelle 2017 on painunut noin 3 mrd. euroon ja alijäämä supistuu edelleen tänä ja ensi vuonna.

Ennustelaitosten viimeisimmät arviot vuoden 2018 julkisen talouden alijäämästä ovat noin 1 % ja ensi vuonna noin 0,7 % suhteessa BKT:hen, joka vastaa noin 1,5 mrd. euroa.

Valtiontalouden vaje pienentymässä

Alijäämä pienenee ja veroaste laskee

Erityisen myönteistä viime kuukausien kehityksessä on, että julkistalouden alijäämä pienenee, samalla kun kansantalouden kokonaisverorasitus laskee. ETLA:n mukaan kansantalouden veroaste (verokertymä/bkt) putoaa vuodesta 2016–2019 noin 2 prosenttiyksikköä.

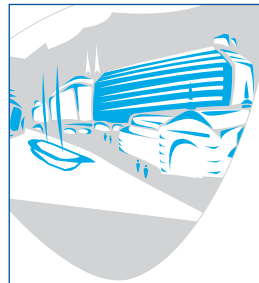
Julkistalouden kannalta matala työttömyys ja erityisesti yksityisen sektorin korkeampi työllisyys ovat ratkaisevia. Työttömän työllistyessä työttömyys- ja sosiaaliturvamenot alentuvat ja ansiotuloista perittävät verotulot puolestaan kasvavat.

Yksityisen sektorin työllisyys alkanut kohentua

Tuotannon nopea kasvu on vihdoinkin alkanut näkyä työllisyydessä. Tammikuussa työttömyysaste oli 8,8 %, kun se edellisvuoden tammikuussa oli 9,2 %. Kausitasoitettuna työttömyysaste oli 8,5 %. Työllisiä oli 71 000 enemmän kuin edellisvuoden tammikuussa.

Positiivista oli, että työvoiman ulkopuolella olevia oli 51 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työllisten määrä on ollut ollut hienoisessa kasvussa vuoden 2016 alusta lähtien. Viime kuukausina erityisesti yksityinen sektori on kasvattanut työllisyyttään.

Todennäköisesti hyvä kehitys ei jää tähän. EK:n tammikuussa julkistaman Suhdannebarometrin mukaan kaikki yksityiset päätoimialat mukaan lukien teollisuus, kasvattavat henkilökuntaansa lähikuukausina. Tutkimuslaitokset (*) ennustavat työttömyysasteen laskevan tänä vuonna noin 8 prosenttiin.

Penna Urrila:

Työllisyysaste-tavoitetta nostettava

Hallitus kokoontuu huhtikuun alussa kehusriihen sopimaan julkisen talouden linjoista lähivuosille. Tunnelmat taloudessa ovat ylipäänsä aiempaa valoisammat, ja käynnistynyt talouskasvu on parantanut jonkin verran myös julkisen talouden tilannetta, kun verotuloja on kerätty aiempaa paremmin.

Kasvukäänne ei kuitenkaan ole oikaissut julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajetta. Vaje johtuu ennen kaikkea väestön ikääntymisestä ja hoivamenojen odotettavissa olevasta kasvusta. Uusimpienkin arvioiden mukaan kestävyysvaje on vielä merkittävä, eikä ripeäkään talouskasvu olisi kuromassa sitä kiinni.

Vaikuttavimpia keinoja kestävyysvajeen poistamiseen ovat työllisyysasteen nousu sekä tehokas julkinen sektori. Hallituksen 72 prosentin työllisyysastetavoite ei enää ole saavuttamattomissa, mutta tavoitetasoa on nostettava. Jos haluamme taata suomalaisille laadukkaat julkiset palvelut – joita suomalaiset arvostavat – se edellyttää riiman kohottamista. Muissa Pohjoismaissa työllisyysaste on jo nyt noin 75 prosentissa.

Esimerkiksi OECD:n tuoreen maakatsauksen mukaan työllisyysasteen nosto muiden Pohjoismaiden tasolle sekä menosäästöt mm. sote-uudistuksen avulla riittäisivät oikaisemaan Suomen kestävyysvajeen ja jopa alentamaan velkasuhdetta lähivuosikymmeninä.

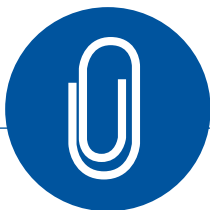
(*) Ennustevertailu liitteenä katsauksen lopussa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • www.ek.fi

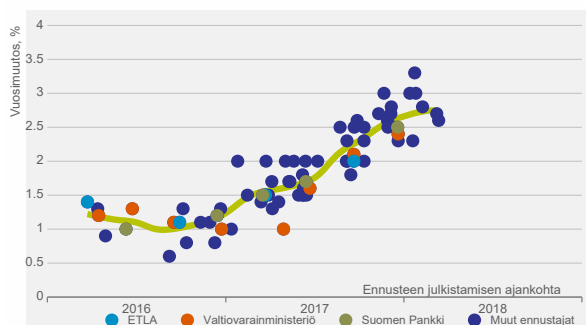
Lisätietoja

Ekonomisti Simo Pinomaa
Puh 040 7154230 • etunimi.sukunimi@ek.fi
@Pinomsi

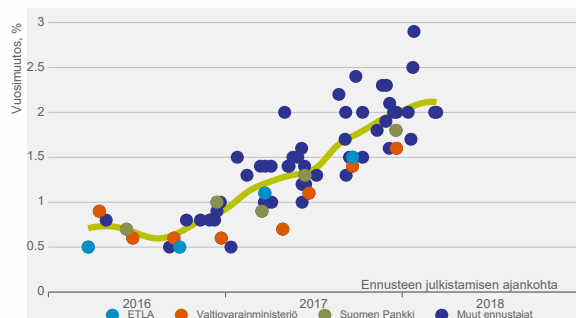

Liite: Ennusteiden tarkentuminen

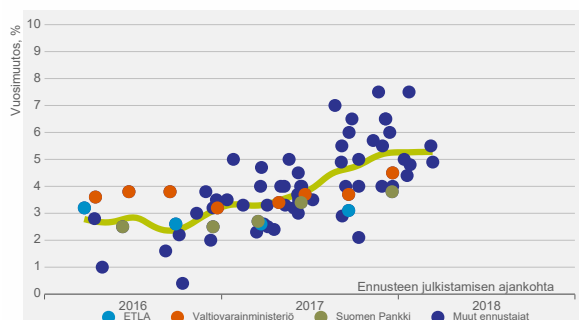
Vuoden 2018 BKT-ennusteet

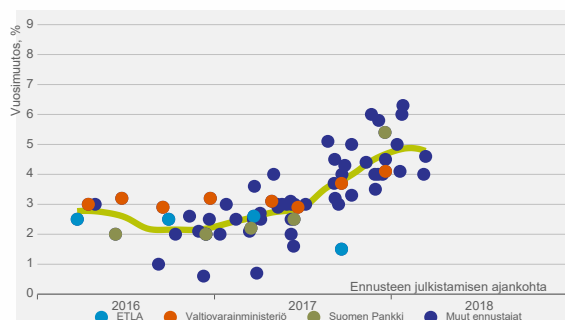
Vuoden 2018 yksityisen kulutuksen ennusteet

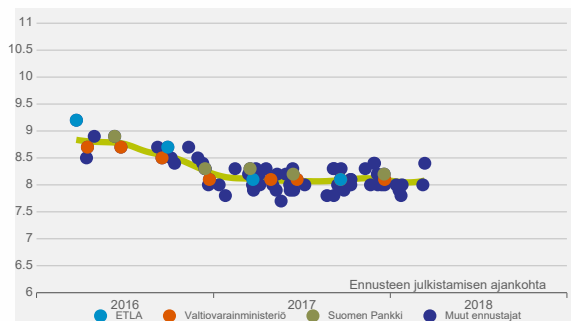
Vuoden 2018 vieniennusteet

Vuoden 2018 investointiennusteet

Vuoden 2018 työttömyysaste-ennusteet

Vuoden 2018 julkisen talouden alijäämän ennusteet

